

Paus bij Urbi et orbi: Volledige tekst van zijn meditatie 27-03-2020

"Toen de avond was gekomen" (Mk 4:35). De evangeliepassage die we zojuist gehoord hebben, begint zo. Het is al wekenlang avond. Dikke duisternis heeft zich verzameld over onze pleinen, onze straten en onze steden; het heeft ons leven overgenomen, het vult alles met een oorverdovende stilte en een schrijnende leegte, die alles tegenhoudt als het voorbij gaat; we voelen het in de lucht, we merken het in de gebaren van de mensen, hun blikken geven ze weg. We zijn bang en verloren. Net als de discipelen in het Evangelie werden we overvallen door een onverwachte, turbulente storm. We hebben ons gerealiseerd dat we in hetzelfde schuitje zitten, we zijn allemaal kwetsbaar en gedesoriënteerd, maar tegelijkertijd belangrijk en nodig, we zijn allemaal geroepen om samen te roeien, ieder van ons heeft behoefte aan troost voor de ander. Op deze boot... zitten we allemaal. Net zoals die discipelen, die met één stem angstig spraken en zeiden: "We gaan ten onder" (v. 38), zo hebben ook wij ons gerealiseerd dat we niet aan onszelf kunnen blijven denken, maar dat we dit alleen samen kunnen doen.

Het is gemakkelijk om onszelf te herkennen in dit verhaal. Wat moeilijker te begrijpen is, is de houding van Jezus. Terwijl zijn discipelen van nature gealarmeerd en wanhopig zijn, staat hij in het achtersteven, in het deel van de boot dat het eerst zinkt. En wat doet hij? Ondanks de storm slaapt hij gezond door, vertrouwend op de Vader; dit is de enige keer dat we in het Evangelie Jezus zien slapen. Als Hij wakker wordt, na het kalmeren van de wind en het water, wendt Hij zich met een verwijtende stem tot de discipelen: "Waarom ben je bang? Heb je geen geloof?" (v. 40).

Laten we proberen het te begrijpen. Waarin bestaat het gebrek aan geloof van de discipelen, in tegenstelling tot het vertrouwen van Jezus? Ze waren niet gestopt met geloven in Hem; in feite riepen ze Hem aan. Maar we zien hoe ze Hem aanroepen: "Leraar, kan het u niet schelen of we omkomen?" (v. 38). Kan je niet schelen: ze denken dat Jezus niet geïnteresseerd is in hen, geeft niet om hen. Een van de dingen die ons en onze gezinnen het meest pijn doen als we het horen zeggen is: "Geef je niet om mij?" Het is een uitdrukking die wonden en stormen in ons hart ontketent. Het zou Jezus ook geschokt hebben. Omdat hij, meer dan wie dan ook, om ons geeft. Inderdaad, als ze hem eenmaal hebben aangeroept, redt Hij zijn discipelen van hun ontmoediging.

De storm legt onze kwetsbaarheid bloot en legt die valse en overbodige zekerheden bloot waarrond wij onze dagschema's, onze projecten, onze gewoontes en prioriteiten hebben opgebouwd. Het laat ons zien hoe we de dingen die ons leven en onze gemeenschappen voeden, ondersteunen en versterken, hebben laten vervagen en verzwakken. De storm legt al onze voorverpakte ideeën bloot en vergeetachtigheid van wat de ziel van onze mensen voedt; al die pogingen die ons verdoven met manieren van denken en handelen die ons zogenaamd "redden", maar in plaats daarvan niet in staat blijken te zijn om ons in contact te brengen met onze wortels en de herinnering aan hen die ons zijn voorgedaan levend te houden. We

beroven ons van de antilichamen die we nodig hebben om tegenspoed te bestrijden. In deze storm is de façade van die stereotypen waarmee we onze ego's camoufleren, die zich altijd zorgen maken over ons imago, weggevallen, waardoor we opnieuw dat (gezegende) gemeenschappelijke bezit aan het licht brengen, waarvan we niet kunnen worden beroofd: ons bezit als broeders en zusters.

"Waarom ben je bang? Hebben jullie geen geloof?" Heer, uw woord valt ons vanavond op en betreft ons, ons allemaal. In deze wereld, waar u meer van houdt dan wij, zijn we in een razend tempo vooruitgegaan, voelen we ons machtig en in staat om alles te doen. Hebzuchtig naar winst, laten we ons in de dingen meeslepen, en laten we ons door haast weglokken. We stopten niet bij uw verwijt aan ons, we werden niet wakker geschud door oorlogen of onrechtvaardigheid over de hele wereld, noch luisterden we naar de schreeuw van de armen of van onze noodlijdende planeet. We gingen door, hoe dan ook, met de gedachte dat we gezond zouden blijven in een wereld die ziek was. Nu we in een stormachtige zee zitten, smeken we u: "Word wakker, Heer!"

"Waarom bent u bang? Heb je geen geloof?" Heer, u roept ons op tot geloof. Dat is niet zozeer geloven dat je bestaat, maar naar je toe komen en op je vertrouwen. Dit leent uw roeping met spoed weerklinkt: "Wees bekeerd!", "Keer terug naar mij met heel uw hart." U roept ons op om deze tijd van beproeving aan te grijpen als een tijd van kiezen. Het is niet de tijd van uw oordeel, maar van ons oordeel: een tijd om te kiezen wat belangrijk is en wat voorbijgaat, een tijd om te scheiden wat nodig is en wat niet. Het is een tijd om ons leven weer op de rails te krijgen met betrekking tot u, Heer, en tot anderen. We kunnen kijken naar zoveel voorbeeldige metgezellen voor de reis, die, ook al zijn ze bang, hebben gereageerd door hun leven te geven. Dit is de kracht van de Geest die in moedige en gulle zelfverloochening is uitgestort en gevormd. Het is het leven in de Geest dat ons leven kan verlossen, waarderen en laten zien hoe ons leven is verweven en in stand wordt gehouden door gewone mensen - vaak vergeten mensen - die niet in de kranten- en tijdschriftenkoppen of op de grote catwalks van het laatste spektakel verschijnen, maar die zonder enige twijfel in deze dagen de beslissende gebeurtenissen van onze tijd aan het schrijven zijn: artsen, verplegers, medewerkers van supermarkten, schoonmakers, verzorgers, vervoerders, ordehandhavers, vrijwilligers, priesters, religieuze mannen en vrouwen en zo vele anderen die hebben begrepen dat niemand op eigen kracht het heil bereikt. Tegenover zoveel leed, waar de authentieke ontwikkeling van onze volkeren wordt beoordeeld, ervaren we het priestergebed van Jezus: "Dat zij allen één mogen zijn" (Joh 17,21). Hoeveel mensen oefenen elke dag geduld uit en bieden hoop, zorgen ervoor dat ze niet in paniek raken, maar een gedeelde verantwoordelijkheid hebben. Hoeveel vaders, moeders, grootouders en leraren laten onze kinderen in kleine dagelijkse gebaren zien hoe ze een crisis onder ogen moeten zien en er doorheen moeten navigeren door hun routines aan te passen, hun blik op te heffen en het gebed te koesteren. Hoeveel van hen bidden, offeren en bemiddelen voor het welzijn van iedereen. Gebed en stille dienst: dat zijn onze overwinnende wapens.

"Waarom ben je bang? Heb je geen geloof? Geloof begint wanneer we ons realiseren dat we redding nodig hebben. We zijn niet zelfvoorzienend; door onszelf spartelen we: we hebben de Heer nodig, zoals de oude navigators de sterren nodig hadden. Laten we Jezus uitnodigen in de boten van ons leven. Laten we onze angsten aan Hem overdragen, zodat hij ze kan overwinnen. Net als de discipelen zullen wij ervaren dat er met Hem aan boord geen schipbreuk zal zijn. Want dat is Gods kracht: zich tot het goede wenden wat ons overkomt, zelfs tot de slechte dingen. Hij brengt rust in onze stormen, want met God sterft het leven nooit.

De Heer vraagt ons en nodigt ons, te midden van onze storm, uit om die solidariteit en hoop, die in staat zijn om kracht, steun en betekenis te geven aan deze uren waarin alles lijkt te spartelen, weer op te wekken en in praktijk te brengen. De Heer ontwaakt om ons paasgeloof te doen herleven. We hebben een anker: door zijn kruis zijn we gered. We hebben een roer: door zijn kruis zijn we verlost. We hebben een hoop: door zijn kruis zijn we genezen en omarmd, zodat niets en niemand ons kan scheiden van zijn verlossende liefde. Laten we te midden van eenzaamheid, wanneer we lijden aan een gebrek aan tederheid en kansen om elkaar te ontmoeten, en we het verlies van zoveel dingen ervaren, opnieuw luisteren naar de proclamatie die ons redt: hij is opgestaan en leeft aan onze zijde. De Heer vraagt ons vanaf zijn kruis het leven te herontdekken dat ons te wachten staat, naar hen te kijken die naar ons kijken, de genade die in ons leeft te versterken, te erkennen en te koesteren. Laten we de aarzelende vlam (vgl. Is 42,3), die nooit hapert, niet doven en laten we de hoop weer doen opleven.

Zijn kruis omarmen betekent de moed vinden om alle ontberingen van de huidige tijd te omarmen, onze gretigheid naar macht en bezittingen even laten varen om ruimte te maken voor de creativiteit die alleen de Geest kan bezielen. Het betekent de moed vinden om ruimtes te creëren waar iedereen kan herkennen dat hij of zij geroepen is, en om nieuwe vormen van gastvrijheid, broederschap en solidariteit toe te laten. Door zijn kruis zijn we gered om de hoop te omarmen en deze te laten versterken en ondersteunen met alle maatregelen en alle mogelijke wegen om ons te helpen onszelf en anderen te beschermen. De Heer omarmen om de hoop te omarmen: dat is de kracht van het geloof, die ons bevrijdt van angst en ons hoop geeft.

"Waarom ben je bang? Heb je geen geloof"? Beste broeders en zusters, vanuit deze plek die vertelt over het rotsvaste geloof van Petrus, wil ik jullie vanavond allemaal aan de Heer toevertrouwen, op voorspraak van Maria, de gezondheid van het volk en de ster van de stormachtige zee. Moge de zegen van God vanuit deze zuilengang, die Rome en de hele wereld omarmt, op u neerdalen als een troostende omhelzing. Heer, moge u de wereld zegenen, geef gezondheid aan ons lichaam en troost ons hart. U vraagt ons niet bang te zijn. Maar ons geloof is zwak en we zijn bang. Maar U, Heer, laat ons niet aan de genade van de storm over. Vertel het ons nog eens: "Wees niet bang" (Mt 28:5). En wij, samen met Petrus, "werpen al onze angsten op u, want u geeft om ons" (vgl. 1 Petr. 5, 7)